

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 229/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MAXIMA FINANCE s. r. o., Werferova 1, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Vojenská 14, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12 Co 3/2015 z 10. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MAXIMA FINANCE s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MAXIMA FINANCE s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Ivanom

Husárom, Vojenská 14, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 3/2015 z 10. decembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľka konanie pred všeobecnými súdmi charakterizuje tak, že bola „účastníkom súdneho konania v právnej veci žalobcu: [REDAKOVANÉ] o zaplatenie finančného zadosťučinenia vo výške 20.000 € vedenom v odvolacom konaní na Krajskom súde v Prešove pod číslom konania 12 Co/3/2015 .

Žalobkyňa sa návrhom doručeným Okresnému súdu Prešov domáhala od sťažovateľa zaplatenie finančného zadosťučinenia vo výške 20.000 € podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. z dôvodu, že bola úspešná v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva rozsudkom OS Prešov spis. Značka 11 C/218/2009 v spojení s rozsudkom KS Prešov spis. Značka 8 Co/97/2010. Okresný súd v Prešove návrhu žalobkyne čiastočne vyhovel a rozsudkom sp. zn. 9 C/381/2012 zo dňa 9. 10. 2014 zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobkyňi sumu 5 000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“.

Sťažovateľka uvádza, že všeobecnými súdmi priznané primerané finančné zadosťučinenie „nezodpovedá údajne vzniknutej ujme a ani celkovým okolnostiam prípadu a teda súd nesprávne právne vec posúdil ak priznal žalobkyňi náhradu 5 000 €...“.

Sťažovateľka odôvodňuje namietané porušenie označených práv poukazom na „skutočnosť, že KS Prešov podľa názoru sťažovateľa neobjasnil prečo považoval priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za zákonnú a ani neodpovedal na viaceré sťažovateľom uvádzané dôvody neprímeranosti priznanej finančnej náhrady. Ústavný súd SR už vo viacerých nálezoch judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho

rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu,

Krajský súd Prešov v napádanom rozhodnutí podľa názoru sťažovateľa vôbec neobjasnil na základe akých kritérií a úvah dospel k priznanej výške finančného zadostučinenia a takisto vôbec neuviedol ako vyhodnotil sťažovateľom namietané okolnosti ohľadom nezákonnosti a neprimeranosti výšky súdom priznaného finančného zadostučinenia . Krajský súd Prešov najmä neposkytol sťažovateľu žiadnu odpoveď na to, ako pri určovaní výšky finančného zadostučinenia posúdil a zohľadnil:

a) to, že dôsledkom určenia neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným je tá skutočnosť, že žalobkyňa nie je povinná uhradiť žalovanému ani len cent na úrokoch za poskytnutie pôžičky a ani žiadne poplatky a platby spojené s poskytnutím pôžičky . Žalobkyňa tak takmer 7 rokov disponovala s nie malými finančnými prostriedkami žalobcu (výška poskytnutej pôžičky bola 1.200.000,- Sk teda cca 40.000 €) bez toho aby musela uhradiť žalovanému nejakú náhradu za poskytnutie pôžičky...

b) že v prípade priznania sumy 5 000 € žalobkyňa v konečnom dôsledku nebude povinná uhradiť žalovanému ani len poskytnutú istinu (o úrokoch za poskytnutie istiny nehovoriac) ale sumu o 5 000 € nižšiu čím v konečnom dôsledku dôjde k porušeniu Ústavou garantovaného práva na vlastníctvo majetku! Uvedené rozhodnutie v konečnom dôsledku znamená, že sťažovateľ poskytol žalobkyňi čiastočne nenávratnú pôžičku a žalobkyňa sťažovateľovi nebude povinná vrátiť 1/8 poskytnutej pôžičky...

c) že v prípade žalobkyne nešlo o prvý a náhodný úver a že by išlo o nejaké nezorientovaného spotrebiteľa. Ako nespochybňuje samotná žalobkyňa čerpala cca 56 úverov!

d) to, že ešte donedávna (ale častokrát aj dodnes) súdy takúto výšku odplaty nepriznávali/jú ani v prípadoch kedy reálne došlo k drastickým ireverzibilným zásahom do práv na ochranu rodinného života a súkromia napr. v dôsledku úmrtia blízkej osoby... “.

V súvislosti s namietanými nedostatkami odôvodnenia napadnutého rozsudku sťažovateľka uvádza, že „v prípade aplikácie právnej normy použitým voľnej úvahy súdu musí byť odôvodnenie rozhodnutia súdu jasné a presvedčivé a musí dávať odpovede

na všetky skutkovo a právne relevantné námietky sťažovateľa. V opačnom prípade je potrebné považovať rozhodnutie súdu za arbitrárne a spôsobujúce porušenie Ústavných práva sťažovateľa .

Súčasne v súvislostiach prejednávaného prípadu považuje sťažovateľ priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojvoľnom a arbitrárnom výklade práva zo strany KS Prešov. “.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces sťažovateľa garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na vlastníctvo majetku garantované článkom 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. 12. 2015, č. k. 12 Co 3/2015 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. 12. 2015, č. k. 12 Co 3/2015, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd Prešov je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 363,79 € do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne verejnej moci.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi

skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je tvrdenie sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnutý rozsudok za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľka proti nemu uplatňuje.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádza, že *„sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a k tomu dodáva:*

Žalobkyňa uplatnila právo na finančné zadostučinenie v rozsahu 20.000,- eur v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného ako veriteľa pri uzatváraní Zmluvy o pôžičke z 8. 8. 2007 zabezpečenej Zmluvou o zabezpečení záväzku prevodom práva z toho istého dňa. O neplatnosti zmluvy o pôžičke a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva rozhodoval Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 11 C/218/2009-112 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co/97/2010, ktorý sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa v celom rozsahu, že zo strany žalovanej obchodnej spoločnosti pri uzatváraní pôžičky došlo k porušovaniu spotrebiteľských práv žalobkyne. Súd riešil otázku dobrých mravov pri uzatváraní dohody o poskytnutí pôžičky. Okresný súd konštatoval, že je nemysliteľné, aby pri omeškaní dlžníka s jednou splátkou pôžičky sa veriteľ stal trvalým vlastníkom nehnuteľnosti v rozsahu 4 mil. Sk pri pôžičke 1.200.000,- Sk. Takéto dojednania sú absolútne neprípustné a v rozpore s § 39 Obč. zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.), že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Odvolací súd v tejto veci

poukazuje na to, že dôvodmi rozhodnutí okresného aj krajského súdu vo veci neplatnosti zmluvy o pôžičke je aj odvolací súd viazaný, čo vytvára základ pre odškodnenie žalobkyne ako spotrebiteľky podľa zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z., ktorý v § 3 ods. 5 dáva právo na satisfakciu poškodenému spotrebiteľovi vo forme finančného zadosťučinenia. Je pravda to, že žalobkyňa nebola úspešná v konaní sp. zn. 29 C/184/2011 týkajúce sa zaplata čiasky 15.710,56 eur s príslušným úrokom z omeškania, (kde rozhodnutie ešte nie je právoplatné), Čo je suma. kde žalobkyňa ako žalovaná ako dlžník zo zmluvy o pôžičke nepreukázala vrátenie čiasky 248.000,- Sk veriteľovi. To je ale druhá strana a dôsledok uzavretej zmluvy o pôžičke zo dňa 8.8.2007, ktorá vytvorila nerovnovážne postavenie medzi veriteľom a dlžníkom v podmienkach vrátenia úveru pôžičky. Ustanovenia pôžičky tak, ako sú hodnotené v rozhodnutí Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 11 C/218/2009 jasne viedli k poškodzovaniu dlžníka zmluvou o pôžičke, kde zmluvné podmienky neprimerane zaťažovali dlžníka ako úrokmi a sankciami, už nehovoriac o možnosti realizácie zabezpečovacieho prevodu práva podľa § 553 a násl. Obč. zákonníka, kde by došlo k trvalému zbaveniu sa dlžníka užívania nehnuteľnosti a straty vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v dôsledku nesplácania úveru riadne a včas.“.

K výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že „[n]epomer medzi zabezpečovacím prevodom práva k nehnuteľnosti a poskytnutou pôžičkou je výrazný a táto hrozba v prípade nevyhlásenia neplatnosti takejto zmluvy by bola pre žalobkyňu trvalá a znamenala by stratu bydliska a súčasne povinnosť naďalej splácať pôžičku s nevýhodnými sankciami. Keď okresný súd konštatoval, že takéto postupy žalovanej obchodnej spoločnosti sú bežné a uložená sankcia má odradiť veriteľa od ďalších takýchto postupov, s týmto záverom okresného súdu je potrebné súhlasiť. Nekalé konanie žalovanej obchodnej spoločnosti pri poskytovaní pôžičiek a evidentná snaha pri pôžičkách nenavodzovať korektné vzťahy, ale presadzovať ekonomickú silu veriteľa a zneužiť postavenie odkázaného dlžníka, nemôže byť akceptované, a navyiac, pri priamom postihu žalobkyne ako dlžníčky, dochádza k poškodeniu žalobkyne, čo v konečnom dôsledku musí byť reparované a zákon o ochrane spotrebiteľa to aj umožňuje. Čiaska 5.000,- eur je priznaná okresným súdom, čo môže byť z hľadiska prípadu čiaska, ktorá nemusí v celom rozsahu vyjadriť rozsah poškodenia

žalobkyne a možnosť jej odškodnenia, ale keď žalobkyňa nedala odvolanie proti zamietavej časti, potom odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa v tej časti, kde žalovaná bola zaviazaná k povinnosti zaplatiť 5.000- eur ako finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z...“.

K ďalším odvolacím námietkam sťažovateľky krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že „[a] keď sa žalovaná bráni tomu, že nepristúpila ku krokom, ktoré by smerovali k výkonu zabezpečovacieho prevodu práva, tak je nepochybné, že k tomu ani nemôže pristúpiť po tom, čo zmluva o zabezpečovacom prevode práva bola vyhlásená za neplatnú. Keď žalovaná poukazuje na to, že žalobkyňa takmer 7 rokov disponovala s nemalými finančnými prostriedkami, je nesporné, že žalobkyňa ďalšími pôžičkami splatila časť záväzkov z úveru, pričom rozdiel je stále predmetom súdneho sporu sp. zn. 29 C/174/2011. Rozhodnutie Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 11 C/218/2009 rieši aj určitú morálku pri správaní sa dlžníka a veriteľa, pričom z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa jednoznačne žalovaná obchodná spoločnosť pri poskytovaní úverov a stanovenia podmienok pôžičky zneužívala žiadateľov o pôžičku pri ich odkázanosti a nevyhnutnej potrebe získať finančné prostriedky, nastavovala podmienky pôžičky zjavne nevýhodné pre dlžníka s výraznými predpokladmi neprimerane zaťažovať dlžníkov sankciami v prípade akéhokoľvek aj drobného porušenia povinnosti, čo je zneužitím práva. Preto sú pochybné tvrdenia žalovanej o tom, že žalobkyňa nemala žiadnu ujmu, ak disponovala čiastkou 1.200.000,- Sk po dobu takmer 7 rokov a že nepatrí jej odškodnenie. Bez zásahu súdu vo veci sp. zn. 11 C/218/2009 by žalobkyňa bola stále vystavená postihom z nevýhodného záväzku z pôžičky, pričom sa nejedná o jeden prípad takéhoto postupu žalovanej obchodnej spoločnosti voči dlžníkom. Musí byť nastolená aj určitá prevencia takýmto postupom vo vzťahu k porušovateľovi spotrebiteľských práv. O tom je aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktoré odvolací súd v danom prípade považuje za správne a potvrdzuje ho. Krajský súd preto nevyhovел odvolacím námietkam žalovanej obchodnej spoločnosti. Potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne v jeho napadnutej časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyňi čiastku 5.000,- eur finančného zadostučinenia podľa zákona o ochrane spotrebiteľa.“.

Pri hodnotení napadnutého rozsudku ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Vzhľadom na obsahovú spojitosť napadnutého rozsudku krajského súdu s rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 391/2012 z 9. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a v nadväznosti na už citovanú judikatúru považoval ústavný súd za potrebné v ďalšom poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorej okresný súd uviedol:

«Po oboznámení sa s rozsudkom Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove vyššie uvedených značiek ako aj so samotnými zmluvami vyhlásenými za neplatné, procesný súd taktiež ako súd vo veci 11C/218/2009 nadobudol pocit, že cieľom žalovaného nebolo, aby mu žalobkyňa poskytnutú pôžičku vrátila, ale bolo nastavenie podmienok úverovej zmluvy tak, aby ich bolo problémom dodržať a veriteľ by tak získal nehnuteľnosť žalobkyne.

Možno dokonca konštatovať, že nepomer medzi právami a povinnosťami účastníkov uvedených zmlúv bol taký veľký, že už dokonca nemožno hovoriť ani o spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane vo vzťahu k dodávateľovi, ale možno hovoriť o vzťahu obeť a páchatel'a.

Vo vzťahu k priznanému finančnému zadosťučineniu, ako o tom bude pojednané nižšie, treba osobitnú pozornosť venovať okolnosti, že majetok dotknutý zabezpečovacím prevodom práva, bola nehnuteľnosť určená na bývanie spotrebiteľ'a, čiže terajšej žalobkyne a jej rodiny. Strata rodinného obydli'a totiž môže vážne ohroziť nielen práva spotrebiteľ'a, ale viesť rodinu dotknutého spotrebiteľ'a do osobitne citlivej situácie. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že strata bývania je jedným z najvážnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydli'a a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takéhoto opatrenia na súdne preskúmanie (pozri rozsudok ESĽP MC Canm Mekken versus Spojené kráľovstvo č. 19009/04). V práve

Únie totižto predstavuje právo na obydlie základné právo zaručené článkom 7 Charty, ktoré musí vnútroštátny súd zohľadniť pri vykonávaní Smernice 93/3...

Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z. z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie Zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené Zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

V prejednávanom prípade však možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov ale najmä ujmu spočívajúcu v strate obydli, čo nepochybne predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov do sociálnej identity osoby, čo súd považuje za rozhodujúce aj pre výšku finančného zadosťučinenia, ktoré nemôže mať iba symbolický charakter.

Pri výklade § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu (Bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila. Postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa.), tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný (arg. „má právo“). Ani analogicky nemožno aplikovať § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.), keďže zákon č. 250/2007 Z. z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorý môže privodiť ujmu spotrebiteľovi je potrebná určitá intenzita.

Súd má za to, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadostučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybné ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Zároveň pri stanovení primeraného finančného zadostučinenia musel súd prihliadnuť aj na výšku odškodňovania iných nemajetkových újm aprobovaných právnym poriadkom SR, napr. pri poškodení zdravia, ochrane osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a podobne, kde obyčajne dochádza k ujám pre človeka závažným a často neodčiniteľným.

Vzhľadom na vyššie uvedené súdom vymedzené kritéria má súd za to, že suma vo výške 5.000 € splní všetky funkcie primeraného finančného zadostučinenia (keďže morálnym zadostučinením bola aj rozsudok 11 C/218/2009 a je ním aj odôvodnenie tohto rozsudku) a teda, že bude mať dostatočný satisfakčný charakter pre žalobkyňu, dostatočný sankčný charakter voči žalovanému v zmysle individuálnej ale aj generálnej prevencie a zároveň bude odmenou pre žalobkyňu, že sa nekalému konaniu žalovaného nepodrobila ale napriek nepochybné svojej slabšej ekonomickej a právnej situácii, ako si mohol zabezpečiť žalovaný, sa pustila do sporu s ním.»

Takto formulované právne závery okresného súdu nenesú podľa názoru ústavného súdu žiadne prvky arbitrárnosti v jeho postupe, ktoré mali byť korigované v nadväzujúcom konaní krajského súdu a ktoré by mohli pre nedostatok primeranej reakcie zo strany krajského súdu zakladať ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že argumentácia sťažovateľky je len opakovaním jej predchádzajúcej odvolacej argumentácie, v rámci ktorej polemizovala s právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu, a je výlučne výrazom jej odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd s poukazom na už uvedené nie je ani oprávnený,

ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Sťažovateľkou uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia krajského súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu, vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky dospel k záveru, že označené rozhodnutia všeobecných súdov ústavne akceptovateľným spôsobom zodpovedali všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a preto napadnutý rozsudok v spojení s rozsudkom okresného súdu nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

Právnej argumentácii sťažovateľky chýba ústavnoprávny rozmer. V zásade len polemizuje so skutkovými a právnymi závermi všeobecných súdov a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľka nepreukázala ústavnoprávnu relevanciu svojich námietok, ktoré by signalizovali možnosť porušenia označených práv, realnosť čoho by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Navyše, obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017